

ШУМАДИНКА,

ЛИСТЪ ЗА

КНЪИЖЕВНОСТЪ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учредникъ и издатель Любомиръ П. Пенатовићъ.

ТЕЧ. V. Овај листъ излази у Вторникъ и Четвртакъ на по табака, а у Суботу на табаку. Цѣна му е за три мѣс. 5, а за пола године 10. цванц. За огласе плаћа се одъ врсте 5 крајц. за трипутъ. № 48.

Збогъ дуовски празника Шумадинка у вторникъ није могла изићи. Данашњи листъ излази съ додаткомъ.

ЦРНИЙ ПРОСИЊЪ.

(продужено.)

Она се горко каяла, што е збогъ брзо пролазеће жель метнула свой планъ на кодку. Она покуша свою срећу кодъ Елене. Но и овде зло јој изађе посао за рукомъ, и то изъ два основа, па све и да није Елена са Ксавіе-омъ ступила у познанство. Прво, господична одъ Рембри осећала е по нагону отуђиванъ одъ оне жене, која јој е имала нѣну добру майку заменити, после тога маркизъ познавши едномъ добро карактеръ свое супруге, тако рећи ставио се између нѣ и свое ћерке. Онъ нехтеде, да се срдачна свеза између нѣи образуе, еръ онъ быяше човекъ искусанъ и знаћаше, да е нарочито свойство моралне развратности, подобно болести жара, кои свой прилепливый отровъ постоянно све даль разшируе. Мистресъ Баутеръ опредѣлена буде узъ Елену.

При свимъ овимъ тегобама маркиза неодоустаде одъ своего плана. Кадъ е старія грава бурбонска воспостављена и кадъ се породица Рембри у Француску повратила, она се наново обнадежди. Она е држала, да ће маркизъ удалѣвъ одъ позорія нѣны заблуђеня, нѣну погрешку можда и заборавити.

Онъ није заборавио; али будући е чествовао у својој супруги име Рембри, никоме није поверавао свою тайну тугу; у Паризу могла се маркиза дичити нравственамъ своимъ владанѣмъ, кое е управъ ушло было у моду.

Господинъ одъ Каралъ ползуе се овомъ приликомъ, да се покаже. Несрећникъ свагда се тамо налазио, гди се падало у очо и гди е шумно ишло. Паризъ быяше тада средсреда празнованя и параде свакога рода. Мулатъ се безъ свакогъ зазора разметао. — Ко бы га подъ овомъ наличицомъ хидалга познао?

Али изненада претвори се радостъ у нужду и брига. Флоренція рече едну речъ, и робъ осети, како га

нѣговъ ланацъ сада жешће него ли икадъ тишти. Онъ се склопи на ярамъ и слушаше.

Можда е онъ любіо Ксавіе-а. Али морао е бирати између Ксавіе-а и себе самогъ. Да ли се у таквимъ обстоятелствама могло посумняти, шта ће избрати?

VI.

Мы смо јоште на балу кодъ госное маркизе одъ Рембри. Оногъ часа, кадъ се ова съ Караломъ раздвajaла, одведе Ксавіе Елену на нѣно место. То е было по третій путь, како е онъ съ нѣомъ играо, а уедно е последній путь. Ксавіе знао е, да се съ едномъ женскомъ само трипутъ играти може.

Одсадъ весель није имало више дражести за лѣга. Изъ найтавниегъ буцава, сматрао е онъ ову сѣйну забаву. Нѣгово расположењ, нѣгово срце быяше жалостно; еръ одвако га неоживляваше више тонъ оногъ нѣму любезногъ гласа, испунише му душу мутне мисли.

Онъ сравниваше себе съ другима, и ово га учини несрећнимъ.

Други су имали породицу, отца, коимъ се смедоше жалити; матеръ, да, матеръ, којој моглоше поверити свою тугу и свою радость.

Онъ быяше сасвимъ самъ. Едно женско сунщество участвовало е у нѣговой туги. Онъ е любіо, быо е любљивъ, али није могао имати никакве надежде.

Што е више размишљавао, то су му се пређе све нѣгове жалостне представе стекле у едну мисао: Елена! Елена! неможе удати за некогъ другогъ. Она неможе никадъ нѣгова бити. Поредъ овогъ мучећегъ стра изчезну све. Онъ заборави ону силну, ал' неопредѣлену любовъ, кою сироче осећа спрямъ свое непознате матери, онъ заборави непрестану чезни да позна своего отца, која га е чезни одпређе единако забављала. Елена! Елена! небыяше ли она нѣгова едина срећа, нѣгово едино благо? Небыяше ли она прва, која е ублажаваюћимъ балсамомъ обложила нѣгове ргѣне? Ненажнаваше ли му любовъ Еленина отца, матеръ, породицу?

Нѣговъ погледъ пратио е ну одъ кадрила до кадрила; завидіо е нѣнимъ играчима, саревновао е у мислима съ онима, кои су близу нѣ играли.

Али између своју највећма е завидіо и саревновао съ младямъ господниомъ Алфредомъ Лефеврѣ де Вале, съ коимъ ніе ни было вредно саревновати. Али збогъ неискуства свога Ксавіе е у сыйности и гордомъ разметанію креолкиногъ сына налазіо велику надвагу према себи. И онъ бы радъ быо, да се и онъ сян и да му му завиде; онъ е имао текъ 22 године.

И све ове желѣ имадеше за цѣль Єлену. Кадъ е говоріо: „да самъ богатъ“, то е бывало изъ увиђаня, да богатство разлику у роду поништава. А да е богатъ быо, говоріо бы: „да самъ отмѣнь.“

Богатъ и отмѣнь, па онда небы онъ ништа више желіо; ерѣ између своју младића, кои су у сали хотела были, занста е онъ быо тай, кога бы господинъ одъ Рембри найрадїе за свога зета изабрао.

Докъ се овимъ мислима забавляо, проѣг. Алфредъ Лефеврѣ де Вале поредъ нѣга съ єднимъ по енглескомъ начину дотеранимъ младымъ кавалѣромъ изподъ руке.

„Быясте ли срећный вечерась, любезный?“ упыта кавалѣръ.

„Веруйте ми, Сотнакъ“, одговори господинъ Алфредъ Лефеврѣ де Вале, „на последнѣмъ улогу само самъ 500 луидора добыо.“

„Десетъ иляда франака“, помисли Ксавіе сасвимъ зачуђенъ.

„Маленкость“, рекне англоманъ.

„Него онай малый шантавый Имбертъ де Презмъ — Познаете ли, Сотнакъ, Имберта де Презмъ?“

„Познаемъ. Но шта е съ нѣмъ?“

„Веруйте ми, Сотнакъ, онъ е одъ лорда Сиднея Стурма добыо десетъ иляда фунтїй стерлинга.“

„То е лепъ добытакъ.“

Оба кидоша отиду далѣ.

„Десетъ иляда фунтїй“, промумла Ксавіе, „двеста иляда франака.“

„Любезный, неображавашъ ли ты себи, да си миліонеръ?“ упыта га изненада Каралъ.

Ксавіе се зарумени. „Каква будалаштина!“ прогунѣа онъ. Потомъ се прибере и дода: а твоя сивоњня среѣа. Зарѣ немашъ ништа о томъ да ми приповедишь?“

Каралъ се таки намршти.

„Любезный“, рекне онъ, „по вољи ѣнешъ ми учинити, ако ми никадъ више о томъ неузговоришь. Айде да се мало прошемето, ако ти е право.“

Ксавіе устаде и узе мулата подъ руку. Они су ишли ѣутећи крозь више сала. Ксавіе быяше удубльнъ у мисли; Каралъ се чиняше да има вешто на срцу и незнаѣаше, како да отквіе. Найпосле повтори Ксавіе, слѣдуѣи као некимъ укорењнимъ мислима, као машина и незнаѣи чисто шта говори: двеста педесетъ иляда франака.

„Шта мислишь?“ упыта га Каралъ зачуђенъ.

„Я се нисамъ никадъ коцкао“, рекне Ксавіе мало жестоко, погледавши свогъ прїателя. „Бл' истина, да се за єдно вече могу добыти 250.000 франака?“

„За 10 минутїй, любезный“, одговори онъ.

„Двеста педесетъ иляда франака?“

„Двогубо — трогубо — десеторугубо“, рекне Каралъ, ударивши яко гласомъ на свако фантастично увеличаванѣ.

„То е чудновато“, прогунѣа Ксавіе. „Може дакле ко сести за асталъ као сирома, и потомъ устати као...“

„Као миліонеръ“, попуни Каралъ. „Такови се примери догаѣаю свакиј данъ.“

„То е чудновато“, повтори Ксавіе, падаѣи наново у свое саняріе.

Каралъ га погледи као каква грабљива птица. Сматрателю е ясно, да е овай ходъ мислїй подпомагао тайный планъ мулатовъ башъ по нѣговой желїи.

„Сирома младићъ башъ е несрећанъ“ помисли онъ у себи. „Я бы само желіо да се тако известно могу осветити оной проклетой жени, као што самъ уверенъ, да ѣу нѣга навуѣи на пропасть. И самъ е ударіо тимъ путемъ.“

Као да е Ксавіе ово пророчество хтео оправдати, погледа горе и повуче Карала къ вратма одъ сале.

„Айде да се играмо“, рекне онъ одвѣћ нестрпеливо.

„Да се играмо“ повтори Каралъ, узевши лице разумногъ и мислећегъ човека. „Єси ли память изгубіо, любезный?“

„А збогъ чега? Ніе ли свакомъ слободно играти се?“

„Истина; свакомъ е слободно — али —“

„Шта али?“ повиче Ксавіе съ увеличанїемъ нестрпелїемъ.

„На твоємъ месту я се небы никадъ играо о вде, рече Каралъ ладно, ударивши яко гласомъ на речъ о вде.

Икадъ га Ксавіе-ово око любопытно упыта, дода:

„Любезный, ты си іошь сасвимъ новайліа. Ты ниси іошь никадъ чуо, како вичу на играче?“

„Добро, али...“

„Знамъ, шта обѣшь да кажешъ. Сотнакъ игра; єл тако? И лордъ Стурмъ игра; а и командеръ одъ Крамбла; па и шишкавый Сендидїе. То е све цела истина. Али кавалѣръ одъ Сотнакъ нада се, као што се зна, наслѣдити грдно богатство. Лордъ Стурмъ е енглезъ, па кадъ небы се играо, одрекао бы се свое народности. Шишкавый докторъ Сендидїе долньобретаняць е и сасвимъ упропашћенъ. Игра е нѣгово право. Но што се насъ тиче, а нарочито тебе, то е тугальива стваръ. До врага, любезный, зарѣ текъ я да ти то изяснявамъ? Ако ништа друго немамо, до само добро име, кое е свакояко мршаво добро, любезный, то баръ треба да нѣга сачувамо, иначе смо у опасности —“

„Разумемъ те“, пресече му речъ Ксавіе, оборивши главу. „Они люди, кои се примаю са списходителъ“

Неноси, имаю кодъ васъ само мало граѓански права. Не бы више требало долазити у хотелъ одъ Рембри.

„Заиста, любезный, продужи Караль ладно; заиста. То може проћи, да когдъ игра съ единомъ жешкомъ трипутъ — немршти се, а већъ ћутимъ; — што се тиче коцкана.“

„Нећу се више коцкати.“

„Тако, тако“, рекне Караль немирно. „Но, како ти драго. Я бы ти предложю едно средство.“

Ксавие ништа неодговори. Негова непостояна фантазія оставила га е была. Али као да е случай хтео да она опетъ оживи. Тогъ часа дође господињъ Алфредъ Лефевръ де Вале, подъ руку съ командеромъ одъ Крамбла, къ овой двојци. Можда већъ по двадесетый путъ приповедаше онъ великій догађай овогъ вечера.

„Веруйте ми, Крамбла“, рекне онъ, „овай Имбертъ де Презмъ — вы познате Имберта де Презмъ? Богъ некъ ме убіе, ако онъ ніе одъ лорда Сиднея Стурма добыо десетъ иллада фунтій.“

„Какво си ми хтео средство предложити, Каралу?“ упыта Ксавие тобожь равнодушно.

„Ты нећешъ више,“ одговори Караль.

„Нећу, нећу више. Ал ты ми то вальда можешъ казати.“

„Бедный младићу“, проумла мулатъ. Онъ поведе Ксавие-а на страну и узме таинственный изгледъ.

„Я самъ коцкаръ“, рекне онъ лагано; „коцкаръ, чувшь ли, Ксавие? Башъ збогъ тога нећу, да си ты коцкаръ, ерѣ то е страшна и упропашћаваюћа страсть.“

(продужиће се)

Озбиљна рѣчь о употребљаваню цѣлительны вода’.

О употребљаваню цѣлительны вода’ я се налазимъ највише тога ради побуђенымъ овде проговорити, што сваке године више нѣи видимо, кои су понѣку лековиту воду обишли, коя донста сходна е была за станъ нѣне болести, па опетъ или ништа се нису могли нѣоме ползовати, или јоште су се у горемъ станю вратили, нешто што су одъ куће пошли; далъ што виђамо и онакове, кои су се на онаквой води доста спомогли, но текъ што су дошли кући, наскоро имъ се появлюе опетъ нѣнова стара неволя.

Видѣћи оваковы случајева, неизбежно се намеће питанъ: зашто то? зашто извѣстномъ комъ болестнику она или ова лѣковита вода ніе могла повратити здрављъ, кадъ е башъ та вода за нѣгово станъ сходна была?

На овакова питаня морамъ на жалость одговорити: да су томе обично болестници сами узрокъ были зато, што су оны тражећи противу свое застарѣле, и свакомъ иначе средству упорно противеће се болести, на којой цѣлительной води послѣдний лѣкъ, опетъ истый тай спасительный лѣкъ лакоумно само употребљавали, др-

жећи, да ће имъ већъ довольно быти, ако воде пію, и се купали буду, а на све остале околности и не обзирућо се. Они треба да знаду, да сама вода ніе у станю повратити имъ већъ одавно изгубљено здрављъ, ако небуду у нито време и друга обстоятельство успѣшно садѣйствовала, а та обстоятельство назначићу другомъ приликомъ.

Кадъ е то све овако, као што и есте: то я и немогу доста живо свакомъ болестнику, коме свое оздравленіе на срцу лежи, — а коме то не лежи? — препоручити, да несмотря за излишно сѣдуюће:

1. Пре него што ће болестникъ на кою цѣлительну воду полазити, да припыта вѣшта лѣкара, да л’ ће извѣстна та вода за нѣгово станъ сходна быти? или неће.

2. Да лѣкара припыта, да л’ му неће потребно быти нешто, као приуговоряваюће га за употребљаваніе оне воде, јоште кодъ куће употребити.

3. Кадъ се спрема на онакову цѣлительну воду поћи, па му е познато да ће тамо лѣкарске помоћи наћи, да непропусти одъ свогъ лѣкара неко кратко начертаніе свое болести изискати, кое ће му много помоћи кодъ тамошнѣга лѣкара, коме се онъ буде повѣрио; ерѣ ће се истый изъ онаковогъ описа лако упознати моћи са самомъ болешчу.

4. Приспѣвши на опредѣлено мѣсто, да се најпре добро смѣсти, и да неавали одма на лѣковиту воду, као да ће га она за еданъ данъ излечити моћи. Почемъ се смѣстио и одморіо, да потражи лѣкара, ако таковогъ при оной води има, па нека изиште одъ истога потребно наставленіе; а ако таковогъ у мѣсту нема, нека себи болестникъ самъ опредѣли, шта ће радити, ползуюћи се особито упутствіемъ свога лѣкара кодъ куће добивеніемъ.

5. За време употребљаваня цѣлительне воде излишно е, а више путій доста и шкодљиво, лѣкове употребити. Но у случаю какове важнѣе появе, и нужде потребно ће быти лѣкара за совѣтъ питати; а ако таковогъ тамо нема, већъ и то ће болестника одъ веће какове опасности сачувати, кадъ се буде свачега чувао, што бы му се и найманъ сумнителнимъ быти свидило, и кадъ буде неколико дана прекинуо како купаніе, тако и піеніе цѣлительне воде. Едно ће полезно быти при теѣотама у стомаху тея одъ романице (хамомила) ил’ одъ нане (мелиса) пити са неколико капльица бела балсама, а при много тврдой столици нешто горке — или Карлсбадске — соли употребити.

6. Лечећи се да одма негуби надежду, ако види, да му се нѣгово станъ брзо непобольшава; нити да очаява ако бы опазіо, да му е, нарочито съ почетка, нешто јоште и горе, ерѣ доста пута ће се текъ добаръ успѣхъ доцнѣ появити.

7. Да негуби надежду ни онда, кадъ буде видіо, да онъ после уредно издржаногъ рока, опредѣленогъ му за употребљаваніе какове воде, ніе савршено оздравіо; ерѣ то у небрежимъ случаима текъ ће сѣдовати, кадъ се буде и кодъ куће савѣстно лѣкарски наредба придржавао.

Притомъ болестникъ некъ зна и то, да е у некимъ болестника, нарочито много укоренѣнимъ, потребно и друге године онакову воду посѣштавати, и текъ онда, да ће се моћи обрадоваги, видећи се совершенно изцѣльна.

8. Полазећи пакъ на путь натрагъ такођеръ да не пропусти свратити се лѣкару, ако таковогъ на мѣсту дѣлительне воде има, па да га и за даѣи совѣтъ пита; шта ће сирѣчь на путу, и шта ће кући повративши се, јоште радити имати, и чега придржавати се.

Но ако кои болестникъ, мимо све послушности овы главны правила, ипакъ на одређеной му лѣковитой води лека напѣо небы: то текъ онда моћи ће оъ кривати свою горку судьбину.

Дрѣ Линденмаеръ.

РОБЛѢ НА КАВКАЗУ.

(продужено)

Што смо о досадашнѣмъ путованю зароблѣница цинцондалски навели, довольно е читательима нашимъ, да могу себи представити остала приключенія њѣова до 30. Юнія, кога су дана стигли у Дарги-Ведено. Найпре су ишли преко стрмениты кланаца планиске кахетске губерніе, и затимъ су прелазили преко дивльи пустара, кою столицу Шамилову и разна станишта кавкаски племена готово неприступнымъ чине. При одмору часъ су морале княгинѣ дѣцу надгледати, закланяти се одъ суровы и насрѣаюћи Чеченаца, часъ оцетъ дѣлало е роблѣ између себе оно мало, што су имъ планицы оставили были, на равне части. Но да престанемо описивати њѣове яде, него да пређемо на еданъ ауль (Ауль зову се горски станови и села планинаца), кои е најближій быо Шамиловомъ двору, и гди су зароблѣне госпе после труднога пута и у највећемъ плюску стигле. Овай ауль лежи на одной грдной стени, у којой су са стране нарезани были у камену степеня. На дугой странпутицы одведу зароблѣнице у горній спратъ Мулине куће и затворе капию одъ улице. Мула имъ рекше, да ће онъ садъ отићи у Ведено къ Шамилу, но да ће се онъ оданде наскоро вратити. Зароблѣнице нису были у њѣговомъ одсутству одъ никакогъ узнемираване, и оне бы се одъ умора и труднога пута за кратко време опоравиле, да су имале само довольно леба. Оне су морале дати за лебъ и млеко некій златный ширить съ униформа руски войника. Но валя на похвалу жителя тога аула примѣтити, да су по некій путь съ поля бацали воће на чардакъ, гди су зароблѣнице были.

Као некимъ чудомъ изиђе имъ еднога дана за ручкомъ те добыю еданъ комадъ сапуна у замѣну за бисерный навиъзъ едне њѣоче дадиль, и то су оне за Богъ зна какву сређу држали.

Съ чардака, на комъ су онѣ провеле највећу часть дана, могле су княгинѣ видити све што се годъ по аулу догађало. И оне су доиста видиле чудновате и паметли достойне ствари. Близу њѣове куће быяше еданъ подубокъ шанаць, кога цѣль оне нису никакю понале. Еднога дана виде оне, да у тай шанаць спуштаю едну младу и врло лепу женску; а наскоро затимъ спусте доле и едну колевку съ дететомъ. Княгинѣ дознаду, да

е та жена свога мужа убила, и да е зато осуђена на три месеца затвора у овомъ шанцу, а чимъ она ову казнь издржи, онда се мора удати за првогъ, кои е заште; ерь у Шамиловой области несме ни една женска дуже одъ месеца остати удовица. Овай законъ нема другу цѣль, но ту да се жительство овы ратомъ прорѣнены и упропанѣаваны племена све вѣрма умножава. Наскоро доведу тамо и два войника, и спусте иѣ у еданъ другій ономе првоме подобанъ шанаць, и то збогъ тога, што су тели изъ войске побеђи. Будући е мула ту пресуду изрекао, то су га молиле княгинѣ, да войницыма опрости казнь, и тако иѣ овай помилуе, но подъ тымъ условіемъ, да ти войницы у мѣсто што чаме у шанцу раде њѣгове землѣ.

Кадъ се мула изъ Ведена натрагъ вратио, быо се сынъ княгинѣ Анне, малый Александръ, тешко разболѣо. Добрый мула сажалио се на малогъ болесника — метне сребриъ повчиѣ одъ 30 копѣиѣй на детиню постелю, и рекше княгинѣ: „Немой быти горда, примите новаць, тако ѣете баръ моћи купити едно шиле да му стготовите едну чорбу.“ Княгиня га послуша, али ніе имала суда, у коме ће шиле скувати. Мула имъ буде и у томе на ручы; онъ имъ позайми еданъ судъ, али подъ тымъ условіемъ, да га зароблѣнице седамъ пута исперу пре него што ће га вратити. И кадъ му најпосле кажу княгинѣ, да никакю немогу ести онай лебъ, што имъ донесе, даде имъ мула начинити фуруну за лебъ на чардаку. После имъ донесе коже, да ишправе себи обућу, да неизиђу босе предъ Шамила. Папуція тога аула, у коме су княгинѣ были, ишао е княгиняма при кроеню ципела на руку и подпомогао иѣ е алатомъ своимъ.

Съ повраткомъ Шамиловимъ у Ведено окончало се и бавлѣнѣ княгиня у томе аулу. Две неделѣ после долазка њѣовогъ у тай ауль стигао е Шамиль у Ведено.

Чимъ е мула дознао за долазакъ пророковъ, онъ одма яви зароблѣницама, да се спреме на путь, но примѣти имъ и то, да ће имъ ово путованѣ быти последнѣ. При полазку дао е мула иснећи по вола и угостію е све зароблѣнице. Онъ имъ е шта више дозволио, да могу остатке ручка на путь понети, и тако се затимъ сви крену на путь.

Време быяше лепо, и кадъ су се изъ аула кренули, дођу наедануть у прекрасный и готово рећи райскій предѣль. На све стране граната дрва са дебелымъ ладомъ, златокласе њѣиве и цветна поля, жуборећи извори са леденомъ и као суза бистромъ водомъ, свудъ унаоколо пасла су стада и на свымъ оближњимъ висинама быяху аули (сеоца). Првый путь одмарали су се на едномъ сунцемъ обасатомъ равню, но Мула одведе княгинѣ у едну ладну пештеру, гди су мало одпочинуле. Затимъ пођу даљ, и садъ иѣ е водію путь крозь стѣновитѣ еданъ кланаць, гди су управо стоѣше стени и съ едне и съ друге стране тако близу стояле, да е путь само неколико стопа широкъ быо. Чимъ изиђу зароблѣнице изъ тогъ теснаца, укаже се очима њѣовымъ чувеный ауль Анди на средини едне грдне равнице. Садъ иѣ сусрѣтну неколико жена; то су были жене Наиба (Начелника) тога окружія: на глави су носиле были тестіе и ишли су на воду. Премда су оне были жене едногъ великогъ властели-

на, то е ипакъ была пошня нѣова сасвимъ скромна и проста. Нѣине кошулъ и шлваре быяху одъ грубе матеріе, назване Біязи. и дугачко покривало одъ простогъ перкала замотавало ий е одъ главе до пете. Лице имъ е было покривено платномъ, крозь кое се само очи видиле. Ова простота у пошняи зачудила е княгини у толико веѣма, што се овай предѣль сматра одъ Чеченаца и Лезгіянаца као сѣдиште кавкаске аристократіе, подь којомъ се не разумѣва аристократія по роѣнію и крви, но аристократія богатства и личне заслуге. Но у предѣлѣма тымъ влада іошгъ старинска простота нравій и обычая.

(продужиће се.)

П Р В И Ц Е.

— Селяку едномъ, кои е пѣанъ бащъ поредъ пута заспао, свуче неко чаране и опанке, и однесе Мало часть панѣу туда кода и кочияшь викне селяку, да уклони ноге съ пута на страну. Селякъ погледи у ноге, па сасвимъ равнодушно одговори: Ово нису мое ноге, ерь на моима су чаране и опанци.

— У Филадельфіи говораше еданъ Квакеръ — особита струка христіанске вѣре — общини своіой слѣдуюѣ е слово: Тра има ствари, збогъ кои се я немогу доволно да начудимъ. Прво, зашто су деца тако будаласта, те се каменѣтъ и дрвѣнемъ на воѣ бацаю, да родъ млате; заръ они немогу чекаги, докъ родъ самъ по себи неопадне? Друго, што су люди тако люди, те иду у рать и еданъ другогъ убѣаю; заръ они немогу чекаги, докъ

по себи непомру? Треће е, што се чудишь то, што су младићи толико неразумни, те за девојкама иду; они треба само да кодъ свои кућа седе, па ће имъ девојке саме на ноге доћи.

— Млоге госпе укравале су философа едного, зашто неда кѣри свое учити странымъ езыцыма. „О и еданъ е езыкъ за женскій езыкъ већъ по себи доста!“ одговори онъ.

— Примѣте жени едного трговчиѣа, да іой деца тужна изгледаю. „О, одговори она, та а ій бащъ све едиако біемъ, да весела буду, али непомаже ништа.“

З А Ч И Н И Ц И.

Нису они сви крадаљивци, па кое пси лаю.

Деца мысле да е по целомъ свету кѣша кадъ е предъ вратима мокро.

Мани се онога, кои свои кокошию яя више ценя, него ли други людей кокоши.

Ко неће да учи писати перомъ, често мора учити дрљати съ вилама по ѣубрету.

Ко нерадо ради, лако налази празникъ.

Коме треба ватре, тай е тражи у пепелу.

Ко оће да лови рибу мора найпре оплести мрежу.

Бољ е и закрплѣнь рукавъ него издртъ.

Срећомъ треба управляти, а несрећу треба победити.

Ко прави лонце, тай може кои и разбити.

ДОМАЊЕ И СТРАНЕ НОВОСТИ.

Т У Р С К А.

У Цариграду 21. Мая. Енглеска войска већъ се свадовукла съ руске земљѣ. И неколицина одъ христіана пуштени су на свечаностъ баѣрама, и целивали су Султана у руку. Млоге се тужбе чую противъ изступленя Тунизца. — Руси су разорили градове Исмаиль, Рени и Карсъ. — Руси су изъ Балзада повукли путь у Персію и трговачкій саобраштай съ томъ земљомъ отворенъ е. — Сиръ Мурай, енглескій посланикъ при персискомъ двору, намѣрава отићи изъ Багдада преко персискогъ морскогъ залива и Суеца у Енглеску.

Р У С К И.

У Петербургу 21. Царъ е овога месеца потврдіо едну административну наредбу одъ приличне важности. Прошлого пролећа наређено е сирѣчь, да све войске черноморске у войничкимъ одношама буду подчинѣне мѣстозаступномъ Атаману, као и да истый Атаманъ у свакомъ военномъ послу буде посве независимъ одъ команданта кавкаске линіе, но да стои подъ непосредственомъ командомъ самога главногъ заповѣдника одѣлногъ кавкаскогъ корпуса. На предложенъ пакъ овогъ главногъ заповѣдника опредѣлено е, да се черноморска область и

у смотрено свое унутрашнѣ управе стави подъ непосредну команду заповѣднику одѣльне кавкаске войске, коме ће мѣстозаступный Атаманъ черноморске козачке войске быти непосредно подчинѣнь. Ове мѣре имаће те повольне и користне послѣдце, што ће се управа цѣле области на сѣверу чернаго мора бољъ сасредоточити, чиме ће и войничке мѣре и наредбе већу снагу и животь добыти.

Овдашњи листови доносе намъ непрестано млоге приче и анекдоте изъ Крима, кое очевидно показую симпатию између Руса и Француза и велику одвратность и мржню Енглеза и Руса.

Изъ Берлина являю: Проектъ, да се великій князь Михаилъ венча са саксонскомъ принцемомъ Сидоніомъ покваренъ е, будући речена принцеца неће да преће у православну веру. И у слѣдству тога обрадила е на себе позорность великогъ князя, принцеца Марія кѣи принца Фридриха Нидерландскогъ и неѣака удове царице руске.

Ф Р А Н Ц У С К А.

У Паризу 2. Юнія. Да бы се државный разходъ умаљіо, заключило е правительство, да однусти 95.000 момака своимъ кућама. У тренутку тако велике бѣде, као

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

што е садашња, таква е наредба јасанъ доказъ стараня правительства, да тамо разходъ умали, гди ние тако нужданъ, а уштећеный новацъ да обрати на обште и прече потребе.

Данасъ е у Паризу было торжество крштена францускогъ царевича и за неколико быће тай догађай по-наиважнии предметъ пажнь западны листова.

У Паризу 31. Мая. Царъ е Наполеонъ по трећей путь одпутовао изъ Париза у потопљне предъље, и садъ е ишао у Анже и западне вароши царства, гди се у жителству показую появи некогъ потайногъ вреня и буитованя. У тимъ предъљима јоште су врло живе опомене вандейски буна, и у њима е упливъ свештенства јоштъ врло снажанъ. Цара прате и садъ многи ађутанти са великимъ сумама новаца и са инцирирма, конма онъ у смотреню будући њјовы послова дае нуждна наставленя и налоге.

— Кардиналъ Патричи, папинъ посланикъ путуе крозь Француску на крштень францускогъ царевича у Паризъ по уобичаеномъ римскомъ обичаю. Папинъ крстоноша у любичастой альпини јашо е на белцу предъ колима кардиналовимъ. Правительство француско посла-ло е Кардиналу една дворска кола у Лионъ; Кардиналъ ће по налогу папиногъ крштень самъ свршити и онъ доноси цару едно писмо папино, у комъ се онъ извинюе, што ние самъ у Паризъ доћи могао.

Вѣсти изъ Анжера врло су тужне; оно, чега су се одавно бояли, наступило е: майдани Трелазески потопљни су. Сва напрезаня, да се одъ воде сачуваю, была су узалудна. Страовито е изгледало, кадъ е валовита рѣка и последнъ препоне прекорачила и са ужасномъ грмљавиномъ у дубљини стропштала се. Неколико тренутака были су довољни, да ову грдну 200 стопа дубоку проталу водомъ напуне и да овај дивный майданъ униште. Земля се задрнала као при земљтресу. Сви су люди оданде укљонили се; ерѣ бы сасвимъ лудо было противити се разузданымъ элементима. Више одъ 10.000 радника остало е збогъ ове несреће безъ леба и занимања. А и изъ самогъ Трелазе-а долазе страовите вѣсти. Цела околина и сва варошь была е до првога спрата у води. Нема доста средства за избављенъ, и досада су већъ многи люди подавили се.

АУСТРИЈА.

У Бечу 31. Мая. — Бавећий се у Бечу министеръ иностраны дѣла князь Горчаковъ имао е честь быти на ручку кодъ њѣг. велич. цара, а и кодъ попечителя иностраны дѣла и финансије и т. д. Јуче после подне посѣ-тио е князь Горчаковъ папиногъ Нунцијуса, Кардинала Виле Прелу.

ГРЧКА.

Говори се, да путованъ краля грчкогъ у Карлсбадъ има цѣль политичку. Јоштъ се единако много гласа, да ће се многи владоци на есень лично састати.

ЕНГЛЕСКА.

„Адвертизеръ“ вели и ядикуе, да су се сви владоци европски, а на челу њјовомъ Наполеонъ III. потайно договорили, да заваде Енглеску и Америку, и описуе ужасна слѣдства овогъ крвавогъ рата еднокрвне браће са најживљимъ и тужнымъ бояма. Тай се листъ яко забринуо за интересе енглеске и за слободу земљъ. Из-

међу остала слѣдства овога рата было бы и то, да бы се у Русији наново покренули освоигельни планови на истоку, да бы Француска задобила претежный упливъ на Райни, у Нидерландској, Сардинији, Шпанији и т. д.

ПОЛИТИЧКІЙ ПРЕГЛЕДЪ.

У Бечу 31. Мая.

Вѣсти изъ Америке добише су овога тренутка тако-ву важность, да оне првенство надъ свима другима за-служую. 28. Мая стигла е у Ливерпулъ лађа „Азіа“ са вѣстима изъ Ньюјорка одъ 16. Мая. Да бы се распра у-тишала, поднео е лордъ Кларендонъ кабинету вашинг-тонскомъ одну ноту, у којој се разрѣшенъ тогъ цы-таня подноси изреченю међународномъ. Поредъ вѣсти званичне, да е Крамptonъ енглескій посланикъ при ва-шингтонскомъ двору свое пасоше добыо, доноси намъ „Азіа“ и едну ноту државногъ секретара сѣверо-амери-кански држава Марси-а, у којој онъ врло помирителнимъ начиномъ одговара на депешу Лорда Кларендона, и којомъ онъ предложена и изиснена Правительства енгле-скогъ прійма. Но Марси додае, да бавленъ Г. Крамптона у Вашингтону, американскомъ правительству ние ни най-манъ мило, но да жели, да се истый другимъ послани-комъ замени.

— Паризки и званични и полузванични листови зау-зимаю се одъ неколико дана врло ревностно за сѣдине-нъ подунавски княжества. „Патри“ „Пей“ и „Конституцио-нелъ“ у томе се надмећу. Нема сумњъ да е томе о-сновъ кавво званично наговѣщаванъ. „Конституционелъ“ у едномъ свомъ чланку потврђуе вѣсть, да ће Прайска и Сардинія у комисіи, састављеној поради преустроеня подунавски княжества заступљне быти, и да ће Буку-рештъ избранъ быти за мѣсто комисиональны изслѣдо-ванія. Пословањъ те комисіе неће пре започети него што се расправа бесарабски граница оконча; а донде потвр-ђуе „Конституционелъ“ изъ поуздане руке, быће аустриј-ска войска изъ подунавски княжества отишла.

А и „Журналъ де Деба“, заузима се најснажнѣ на ползу сѣдиненя подунавски княжества и нада се, да ће се исто сѣдиненъ и остварити. Извѣстія изъ Берлина потврђую се, да се и Прайска придружуе овомъ мишленю и сматраню западны сила, и да се по томе и Прайска зау-зима за сѣдиненъ подунавски княжества у едну државу. Прайска тиме иде Русији врло на руку, коя изъ врло яс-ны узрока напоменуто сѣдиненъ одобрава. Будући су само Аустрија и Турска противне томъ сѣдиненю, то е бечкій и цариградскій кабинетъ у последнъ доба сложіо се, да по узаямној политики поступа, како бы, ако е и-како могуће, ово теженъ западны сила осуетиле.

ТЕЛЕГРАФСКЕ ДЕПЕШЕ.

У Паризу 31. Мая. У неделю быће берза затворе-на збогъ торжественногъ крштена царевича. Уобште се мысли, да ће се американско-енглеска размирица на-лепъ начинъ расправити. Царъ е присѣљо у Сен-Клудъ — Султанъ е поклоніо пострадавшимъ одъ поплаве 40.000 франака.

У Дрезди 31. Мая. Данасъ су баронъ Буркней и А-ли-паша стигли овде изъ Париза, Али-паша се и-стога дана око подне већъ вренуо далъ у Бечъ; Буркней пакъ бавиће се неколико дана у Дрезди.